

Samnanger kommune
Tyssevegen 217
5650 TYSSE

Saksbehandlar, innvalstelefon

Arve Meidell, 55 57 21 10

Fråsegn - Oppstartsmelding - Planprogram - Samnanger - Kommunedelplan for akvakultur i sjø

Bakgrunn

Vi viser til brev frå Samnanger kommune datert 26.11.2020 med varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram for kommunedelplan (KDP) for akvakultur i sjø med uttalefrist 21.01.2021. Vi viser òg til Teamsmøte 20.10.2020 med Samnanger kommune inkl. representantar frå ABO plan og arkitektur som kommunen har gjeve oppdraget med å utarbeide planen.

Føremålet med planarbeidet og planprogrammet

Hovudføremålet med kommunedelplanen er å avklare og regulere arealbruk for eksisterande og framtidig matproduksjon i sjø (akvakultur) med tanke på vidare utvikling av næringslivet knytt til sjøområda i kommunen. Planen skal balansere bruk og vern og legge føringar for matproduksjon i sjø sett i samanheng med klima, miljø og FN sine berekraftsmål.

Gjeldande planstatus/nåsituasjon

Ved førre revisjon av kommuneplanens arealdel vart ikkje sjøområda rullert. Ein bakte i staden inn kystsoneplanen frå 2012. Planområdet omfattar alt sjøområde i kommunen og utgjer om lag 21 km². Per oktober 2020 er det 3 godkjende lokalitetar i kommunen, Nygård, Sagen og Sagen 2, medan det ligg inne 4 framtidige anlegg.

Statsforvaltarens merknader

Statsforvaltaren er positiv til at Samnanger kommune nå går i gang med det viktige arbeidet det er å få på plass ein kommunedelplan for akvakultur. Dei nasjonale forventningane til kommunal og regional planlegging legg til grunn at kommunane skal sikre tilstrekkeleg areal til havbruksnæringa og avvege dette mot miljøomsyn og andre samfunnsinteresser. Det er vidare uttalt at regjeringa vil leggja til rette for føreseieleg vekst i lakse- og aureoppdrettsnæringa, der miljømessig berekraft vil vere den viktigaste føresetnaden for regulering av næringa.

Dei utfordringane som følgjer av akvakultur er felles for fleire kommunar i Bjørnafjordregionen. Når ein skal vurdera sumverknader og samla belastning for fjordsystemet i samsvar med naturmangfaldlova § 10, kjem ein ikkje utanom å vurdere fjordsystemet samla. Det er med andre ord ikkje nok

å berre sjå på tilhøva i Samnangerfjorden og Trengereidfjorden. Ein må sjå dette i samanheng med Fusa og Bjørnafjorden som Samnangerfjorden og Trengereidfjorden er delar av. Ideelt sett bør slike planoppgåver difor gjerast i fellesskap av kommunane i regionen. Av den grunn oppfordra Fylkesmannen kommunane i Bjørnafjordbassenget til interkommunalt samarbeid om å lage ein felles akvakulturplan då Fusa (nå Bjørnafjorden) kommune sette i gang arbeidet med sin KDP akvakultur. I tillegg vart det gjeve tilbod om skjønnsmiddel til eit eventuelt felles prosjekt i håp om å motivere fleire kommunar til deltaking. Likevel vart Fusa kommune ståande aleine om arbeidet. Dei fatta elles endeleg vedtak i sak om KDP akvakultur så seint som i 2019. Det er difor mindre sannsynleg at ein nå kan få til eit interkommunalt samarbeid om ein felles akvakulturplan. Likevel må kunnskapsgrunnlaget som skal leggjast til grunn for kommunedelplanen vere interkommunalt i den forstand at verknadene av planforslaget for sjøareal i tilstøytane kommunar òg må vurderast i planarbeidet.

I følge plan- og bygningslova (pbl.) § 4-1 andre avsnitt skal planprogrammet gjere greie for føremålet med planarbeidet, planprosessen med fristar og deltakarar, opplegg for medverknad, kva alternativ som vert vurdert og behovet for utgreiingar.

Etter det vi kan sjå, er forslaget til planprogram i det vesentlege dekkande for å kunne utarbeide planforslag med konsekvensutgreiing (KU). Ein legg elles opp til å sjå KU og ROS-analyse i samanheng for å sleppe å gjere dei same vurderingane fleire gongar.

Av planprogrammet (side 4) går det fram at følgjande punkt vil vere naturlege fokusområde:

- Analyse av eksisterande situasjon med utgangspunkt i gjeldande konsesjonar og kommuneplan.
- Sikre areal for eksisterande lokalitetar, anlegg, fortøyingar og ankerfeste.
- Vurdering av om naturgitte forhold i fjorden gir opning for utvikling og nye areal til akvakultur.
 - Areal spesifisert til framtidig utvikla teknologi, som kan realiserast i løpet av planperioden.
- Skal enkelte akvakulturområde spesifiserast til art, jf. pbl. § 11-11 nr. 7. Skal det setjast miljøkrav på enkelte areal eller for heile planen, jf. pbl. § 12-7 nr. 2.
- Vassforskrifta og vassdirektivet. Kvalitetsnorm for villaks. Rettleiande avstand mellom akvakulturanlegg.

Statsforvaltaren meiner at ein her òg må leggje til lakse- og innlandsfisklova (jf. §§ 1-2 og 7 i denne), sjølv om denne er nemnt på side 9, om enn med feil namn (fiske- og innlandslova).

Vidare er følgjande sentrale utgreiingstema nemnt:

- Naturverdiar og biologisk mangfald
- Friluftsliv og rekreasjon
- Landskap og kulturminne
- Fiskeri/naturressursar
- Ferdsle på sjø
- Samfunnsverknad

Nasjonale føringar for akvakultur seier at utvikling og vekst i næringa skal skje innafor berekraftige rammer, og Samnanger kommune ønskjer ei livskraftig og berekraftig havbruksnæring. Det er difor

viktig at rammer for utviklinga av næringa skjer gjennom plan, og at ein ikkje opnar opp for nye område gjennom dispensasjon.

Konsekvensutgreiingane som skal leggjast til grunn for kommunedelplanen må omfatte utfordringar i heile fjordsystemet dersom det skal ha relevans for framtidig arealbruk i sjøområda.

Vi vil òg vise til regional kystsoneplan for Sunnhordland og ytre Hardanger som tek opp ein del overordna problemstillingar knytte til miljøpåverknad frå næringa, sjølv om den ikkje gjev konkret kunnskap om situasjonen i og rundt Samnangerfjorden og Trengereidfjorden.

Av planprogrammet (side 14) går det fram at det er registrert eitt vassdrag med oppgang av anadrom fisk (sjøaure/laks) i kommunen, Tysseelva/Samnangervassdraget. I følge lakseregisteret er sjøaurebestanden sårbar og tilstanden på bestanden av laks dårleg/svært dårleg. Det er vist til at det er lakselus og vassdragsreguleringar som er avgjerande for bestandsituasjonen for sjøaure og laks. Sidan 2007 er det ikkje registrert fangst av sjøaure eller laks i vassdraget.

Dessverre er ikkje alle anadrome vassdrag registrert i lakseregisteret, særleg gjeld dette sjøaurevassdrag. Vi gjer difor merksam på at det er fleire anadrome vassdrag i kommunen, m.a. Storelva inne i Trengereidfjorden kor dåverande Fylkesmannen i Hordaland i si tid oppretta ei fredingssone.

Sjøområda er ein del av tre vassførekomstar innan kommunen. Alle førekomstane er klassifisert til å ha moderat til god naturleg økologisk tilstand, men ein kjenner òg til at oksygenforholda i dei djupaste laga i fjorden er dårlege. Det vart gjennomført resipientgranskingar i 1985 og 1999. Begge granskingane viste at miljøtilstanden i den djupaste delen av Samnangerfjorden var moderat (III) målt på botnfauna og dårleg (IV) målt på oksygen. Det er ingen grunn til å tru at miljøtilstanden har blitt betre sidan då, snarare tvert om. Vi har det siste tiåret sett at oksygentilhøva i terskelfjordane våre har utvikla seg i negativ retning.

Den generelle utviklinga dei siste 30 åra har vore å trekke akvakulturanlegg ut av tronge terskelfjordar. Det er såleis noko overraskande at det er teikna inn akvakulturområde så langt inne i Samnangerfjorden, samstundes som at òg miljøundersøkingar tyder på at den inste delen av Samnangerfjorden ikkje er eigna som resipient for utslepp av oksygenforbrukande materiale.

Statsforvaltaren legg til grunn at òg dagens akvakulturanlegg påverkar bestandar av vill laksefisk i fjordsystemet negativt. Vi er difor kritisk til å etablere nye areal for oppdrett i sjøen i kommunedelplanen.

Avslutningsvis vil vi òg leggje til at det skjer større ting utanfor kommunegrensa til Samnanger kommune som vil kunne få konsekvensar for dette planarbeidet. Bolaks har t.d. inne søknad om eit stort landbasert anlegg ved Komfarholmen. Viss dei får utsleppsløyve, vil det stenge for moglegheiter for nye utslepp lenger inne i fjorden.

Gjennom planarbeidet som no vert starta opp, vil ein kunne skaffe fram naudsynt kunnskap for å vurdere verknader ut frå reelle sumverknader og samla belastning, og med det leggje grunnlaget for ei berekraftig utvikling av næringa i framtida. Samstundes er det viktig at ein tek høgde for framtidig utvikling innan næringa, t.d. omstrukturering, ny teknologi, nye artar osb. og at det vert sett av tilstrekkeleg areal til å sikre m.a. plass for å skifte ut gamle anlegg i nyare og meir rømmingssike anlegg, plass til fortøyingar mv.

Med helsing

Nils Erling Yndesdal
kommunaldirektør

Egil Hauge
seksjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens vegvesen

Fiskeridirektoratet

Vestland fylkeskommune

Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE

Postboks 1010 Nordre Ål

Postboks 185 Sentrum

Postboks 7900

Postboks 5091 Majorstua

2605

5804

5020

0301

LILLEHAMMER

BERGEN

BERGEN

OSLO